

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/49/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2210213780
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 12. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2012:2210213780.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Kataríny Slováčkovej a sudcov Mgr. Dušana Čima a Mgr. Jozefa Mačeja, v právnej veci žalobkyne: Orange Slovensko, a.s., Bratislava, Metodova 8, zast. advokátom: Mgr. Martin Katriak, Bratislava, Dr. Vladimíra Clementisa 10, proti žalovanému: D. A., nar. X. C. XXXX, U. Q., hlásený pobyt bezdomovca, t. č. U. Q., F. XXX, o 563,35 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 26. októbra 2011 č. k. 12C/298/2010-54 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba zamietnutá, v časti, v ktorej určil zmluvnú podmienku v bode 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení č. A3916635 z 11. septembra 2008 za neplatnú a v časti trov konania

p o t v r d z u j e .

Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa 1/ zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňi 231,41 eur s úrokom z omeškania vo výške 10 % ročne od 6. februára 2009 do zaplatenia, a to v splátkach vo výške 30 eur mesačne, 2/ vo zvyšku žalobu zamietol, 3/ určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky nachádzajúcej sa v Dodatku k Zmluve o pripojení č. A3916635 z 11. septembra 2008 pod bodom 2.5 v časti: „V prípade porušenia niektorej z povinností Účastníka, najmä ale nielen nezaplatenia splatnej ceny za Služby, je Účastník povinný uhradiť Podniku zmluvnú pokutu vo výške 10.000,- Sk (331,94 eur). Zmluvnú pokutu podľa tohto článku bude Účastník povinný zaplatiť Podniku bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte zostáva do uplynutia doby viazanosti“ a 4/ o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Právne rozhodnutie vo veci samej odôvodnil § 51, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1 § 53 ods. 4 písm. k/, § 54 ods. 1, § 517 ods. 1 a § 544 ods. 1 O. z. (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), § 43 ods. 1 zákona č. 610/2003 Z. z. o elektronických komunikáciách (v súčasnosti nahradený zákonom č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách účinným od 1. novembra 2011 - pozn. odvolacieho súdu), § 153 ods. 3 a § 160 ods. 1 O. s. p. (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, teda Občianskeho súdneho poriadku), § 3 ods. 1 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. a odkazom na Smernicu Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „Smernica“). Vecne mal potom za to, že 11. septembra 2008 uzatvorili účastníci konania Zmluvu o pripojení č. A3916635 ako aj Dodatok k tejto zmluve (ďalej len „Zmluva o pripojení“ a „Dodatok k Zmluve o pripojení“), súčasťou ktorých boli Všeobecné podmienky žalobkyne a jej Cenník a na základe ktorých bola žalovanému poskytnutá SIM karta a odpredaný mobilný telefón za zníženú cenu 16,27 eur. V bode 2.3 Dodatku k Zmluve o pripojení bola dohodnutá viazanosť zmluvou na 24 mesiacov a pre prípad porušenia niektorej z povinností sa v

bode 2.5 žalovaný zaviazal uhradiť žalobkyni zmluvnú pokutu vo výške 10.000 Sk (331,94 eur). Zmluvný vzťah účastníkov konania vyhodnotil súd prvého stupňa za vzťah spotrebiteľský, na ktorý sa vzťahujú ustanovenia § 52 a nasl. O. z. o spotrebiteľských zmluvách. Po preskúmaní skutkového stavu veci potom dospel k záveru, že nároku žalobkyne (požadujúcej zaplatenie sumy 231,41 eur predstavujúcej cenu služieb a sumy 331,94 eur ako zmluvnej pokuty ako aj úrokov z omeškania) nebolo možné vyhovieť v celom rozsahu, nakoľko dojednanie zmluvnej pokuty v bode 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení je v uvedenom znení neplatné a preto aj pre účastníkov konania v tejto časti nezáväzná. Dohoda o zmluvnej pokute je súčasťou formulárovej zmluvy, ktorej obsah žalovaný nijakým spôsobom ovplyvniť nemohol, čím došlo k porušeniu princípu proporcionality vo vzťahu medzi spotrebiteľom a dodávateľom, pričom aj možnosť vzniku nároku na jej zaplatenie v celom rozsahu nezohľadňuje, či k porušeniu zmluvných povinností dôjde na začiatku viazanosti alebo v jej poslednom mesiaci. V takomto znení je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a podľa súdu prvého stupňa niet žiadnych pochybností o neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky, ktorá je potom sankcionovaná absolútnou neplatnosťou. Riešením by nebolo ani konštatovanie len čiastočnej neplatnosti zmluvnej pokuty, nakoľko by bolo obtiažné určiť jej výšku tak, aby plnila účel pre dodávateľa a zároveň spotrebiteľa nepoškodzovala, dôvodil na záver okresný súd. Naproti tomu mal súd prvého stupňa za jednoznačne preukázané, že žalobkyňa žalovanému služby dodala, žalovaný ich prijal, no za ne nezaplatil, čo napokon ani v konaní nerozporoval, keďže v priebehu konania svoj dlh s poukazom na svoju nepriaznivú finančnú situáciu uznal, pričom zároveň požiadal o možnosť zaplatiť dlh v mesačných splátkach. Súd prvého stupňa ho preto zaviazal na úhradu ceny neuhradených služieb a úrokov z omeškania odo dňa nasledujúceho po lehote na zaplatenie dlženej sumy určenej žalobkyňou v pokuse o pokonávku z 22. januára 2009, a to v zmysle na § 160 ods. 1 O. s. p. v splátkach vo výške 30 eur mesačne. V časti trov konania potom svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 142 ods. 2 O. s. p. a vecne úspechom oboch účastníkov konania približne v rovnakom rozsahu.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa a to proti druhému, tretiemu a štvrtému výroku tohto rozhodnutia, teda výrokom, ktorým súd žalobu vo zvyšku zamietol, určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v bode 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení a vyslovil, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie súdu prvého stupňa navrhla v napadnutej časti zmeniť tak, aby jej návrhu bolo vyhovené so súčasným vyslovením, že „súd neurčuje zmluvnú podmienku uvedenú v treťom výroku napadnutého rozhodnutia za neprijateľnú“ (čím zrejme mala na mysli zrušenie tretieho výroku napadnutého rozhodnutia) alebo alternatívne rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušiť a „prípadne“ vec vrátiť na ďalšie konanie. V prvom rade namietala, že súd prvého stupňa nerešpektoval uznanie uplatneného nároku zo strany žalovaného a procesný postup, ktorý na základe tohto procesného úkonu vyplýva zo zákona, keď v zmysle § 153a ods. 1 O. s. p. má byť návrhu v takom prípade v celom rozsahu vyhovené. I s poukazom na niektoré citované rozhodnutia iných súdov v tzv. spotrebiteľských veciach, niektoré ustanovenia Smernice ako aj O. z. potom dospela k záveru, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav veci a vec nesprávne právne posúdil, keď vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky v bode 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení a následne žalobkyni nepriznal nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty. Žalobkyňa pritom nenamietala správnosť použitia ustanovení o spotrebiteľských zmluvách v O. z. na zistený skutkový stav a vyhodnotenie zmluvy uzavretej medzi účastníkmi konania za zmluvu spotrebiteľskú, no súd prvého stupňa podľa jej názoru nesprávne aplikoval právny predpis na daný skutkový stav, resp. na vykonané dôkazy neaplikoval zákonné ustanovenia vôbec. Zmluvná pokuta tu totiž podľa nej predstavuje sankciu za porušenie zmluvných povinností, ktorá je na strane spotrebiteľa vyvážená výhodami mu poskytnutými vo forme zníženej ceny mobilného telefónu ako aj ceny služieb. Pochybenie súdu prvého stupňa má spočívať najmä v neskúmaní okolností uzavretia zmluvy, nakoľko žalobkyňa (ako poskytovateľka siete a služieb elektronických komunikácií v pridelených frekvenčných pásmach - pozn. odvolacieho súdu) určuje výšku zmluvnej pokuty v zmluvách uzatváraných so spotrebiteľmi individuálne v závislosti od hodnôt predávaných mobilných telefónov. Spotrebiteľ má pritom možnosť uzavrieť kúpnu zmluvu so žalobkyňou alebo iným predajcom, v ktorej bude kúpna cena dohodnutá za daný mobilný telefón v rámci bežných maloobchodných cien. Prísnejšie podmienky dohodnuté účastníkmi konania a teda aj samotná výška zmluvnej pokuty je tak viazaná na benefity poskytnuté spotrebiteľovi, ktorého povinnosťou je uhrádzať vyúčtovanú cenu za poskytnuté služby pri dodržaní dohodnutej doby viazanosti. Individuálnosť dojednaní v jednotlivých zmluvách má preukazovať aj tabuľkové zvýraznenie najdôležitejších podmienok, s ktorými sa má spotrebiteľ možnosť vopred oboznámiť. Namieste tak nie je záver súdu prvého stupňa, že dojednanie zmluvnej pokuty v bode 2.5 Dodatku k Zmluve o

pripojení spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach oboch zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa, keďže existencia formulovanej štandardnej zmluvy nevylučuje individuálnosť niektorých jej častí. Žalobkyňa ďalej uviedla, že zmluvná pokuta ako forma paušalizovanej náhrady škody podľa judikatúry znamená, že bez ohľadu na výšku spôsobenej škody, uplatnenie zmluvnej pokuty je dôvodné bez potreby zisťovania alebo odôvodňovania spôsobenej škody. Súd prvého stupňa tak mal s prihliadnutím na aj ním spomínaný princíp proporcionality pristúpiť k skúmaniu okolností, za ktorých bol Dodatok k zmluve o pripojení uzavretý a zhodnotiť skutočnú rovnováhu, či nerovnováhu jeho zmluvných ustanovení.

Žalovaný odvolací návrh nepodal a k odvolaniu žalobkyne sa nevyjadril.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O. s. p.) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa, keď pri napadnutí rozsudku vo veci samej bolo závislým i rozhodnutie o trovách konania, a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné a napadnutý rozsudok treba považovať za správny.

Podľa § 219 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa vecne správne iba o základe prejednávanej veci, odvolací súd môže rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť len o jeho základe.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, pričom na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uvádza ešte nasledovné:

Žalobkyňa so žalovaným uzatvorili 11. septembra 2008 Zmluvu o pripojení č. A3916635 ako aj Dodatok k tejto zmluve, na základe ktorých prideliť žalovanému jednu mikroprocesorovú kartu - SIM kartu č. XXXXXXXX XXXXXXXXXXXXXXX. Tejto SIM karte bolo pridelené účastnícke telefónne číslo XXXXXXXXXXXX. Z Dodatku k Zmluve o pripojení vyplýva, že žalobkyňa odpredala žalovanému mobilný telefón Sony Ericsson K530i za zľavnenú kúpnu cenu 16,27 eur. V zmysle čl. 2 bodu 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení je účastník povinný pri porušení zmluvných povinností zaplatiť žalobkyňu zmluvnú pokutu vo výške 10.000 Sk (331,94 eur). V bode 2.3 bola potom dohodnutá viazanosť zmluvou na 24 mesiacov.

Z faktúr č. 8778550306, č. 8778081554, č. 8777614812, č. 9004307354 a z prehľadu faktúr (viď č. I. 4 a č. I. 11 až 15) vyplýva, že žalovaným neuhradená suma za poskytnuté elektronické komunikačné služby spolu s poplatkom za upomienku (1,33 eur) predstavuje 232,74 eur. Žalobkyňa v pokuse o pokonávku z 22. januára 2009 vyzvala žalovaného na úhradu tejto sumy ako aj sumy 331,94 eur predstavujúcej zmluvnú pokutu vyúčtovanú z dôvodu porušenia zmluvných povinností, a to najneskôr do 5. februára 2009 s upozornením, že ak nebude pohľadávka pripísaná na účet žalobkyne najneskôr v posledný deň určenej lehoty, žalobkyňa týmto od Zmluvy o pripojení odstupuje. Pokus o pokonávku bol žalovanému doručený 26. januára 2009, pričom žalovaný naň podľa tvrdení žalobkyne nereagoval.

Z dôvodu nezaplatenia ceny poskytnutých služieb (231,41 eur) a zmluvnej pokuty (331,94 eur) sa žalobkyňa žalobou podanou 3. septembra 2010 domáha, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť jej sumu 563,35 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 10 % ročne z dlžnej sumy za obdobie od 6. februára 2009 do zaplatenia spolu s trovami konania. Poplatok za upomienku vo výške 1,33 eur si žalobkyňa v návrhu na začatie konania neuplatnila.

Podľa konštantnej judikatúry v tzv. spotrebiteľských veciach systém ochrany zavedený Smernicou Rady 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah (rozsudky Súdneho dvora EÚ zo dňa 27. júna 2000, Oceáno Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, ako aj z 26. októbra 2006 Mostaza Claro, C-168/05 Zb. I-10421, bod 25, tiež čl. 37 uznesenia Súdneho dvora vo veci C-76/10 POHOTOVOSTĽ.). Pre nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na nekalosť zmluvnej podmienky, súdny dvor dospel k záveru, že súdy v štátoch, v ktorých nie je povinné zastúpenie advokátom, majú aj bez návrhu prihliadať na neprijateľnosť zmluvnej podmienky. Už samotný vysoký počet súdnych sporov operátorov so spotrebiteľmi totiž indikuje potrebu podrobnejšej súdnej kontroly zmluvných podmienok a postupu operátorov, a to v súlade s čl. 169 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (starostlivosť o hospodárske záujmy spotrebiteľov), čl. 38 Charty základných práv EÚ (Politiky štátov zabezpečia vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov) a neprehliadnuteľnej judikatúry súdneho dvora, najmä so zreteľom na povinnosť súdu ex offo zakročiť proti neprijateľným zmluvným podmienkam. Pri zrejmej vhodnejšej pozícii operátorov ako dodávateľov služieb a vysokom počte sporov vzniká zákonite otázka právnej čistoty vzťahov medzi operátormi a telekomunikačnými spotrebiteľmi a takýmto pozitívnym zásahom štátu sa cieľi vyváženie faktickej nerovnováhy medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Štát je teda povinný zvážiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstojí ako celok, a či je potom spotrebiteľ v prípade ich existencie nimi viazaný (pre porovnanie pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove z 20. septembra 2011 č. k. 6Co/113/2010).

Ochrana spotrebiteľa sa týka formulárových zmlúv (v aplikačnej praxi súdov sa používa aj pojem typová, štandardná, adhézna zmluva), ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch. Spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby ako aj zmluvných podmienok má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často, vzhľadom na ich právnický jazyk a ich rozsiahlosť nemá možnosť či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Spotrebiteľ predovšetkým v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého potom očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a oproti spotrebiteľovi so znalosťou ponúkaného tovaru a služieb, čo zodpovedá poctivému prístupu v podnikaní. Súdom prvého stupňa spomínané ustanovenie § 53 O. z. sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa, a preto ich použitie zákon v zmysle § 53 ods. 5 O. z. sankcionuje absolútnou neplatnosťou. To platí aj pre prípad, keď dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu.

Ako skonštatoval aj Krajský súd v Prešove vo svojom rozsudku z 20. septembra 2011 č. k. 6Co/39/2011-86, ak zmluvná podmienka vo svojej podstate na škodu spotrebiteľa na jednej strane spôsobuje nerešpektovanie vôle spotrebiteľa a jeho oprávnených záujmov a na strane druhej umožňuje dodávateľovi bezvýhradne presadiť jeho ekonomické záujmy v zmluvnom vzťahu, zakladá tým nielen nerovnováhu, ale až hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa priechi dobrým mravom (viď uznesenie Ústavného súdu SR z 24. februára 2011 č. k. IV.ÚS 55/2011-19).

Podľa § 544 ods. 1 a 2 O. z. ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

V zmysle § 41 O. z. musí súd brať pri vyhodnocovaní neprijateľnej zmluvnej podmienky do úvahy aj ostatné zmluvné podmienky a okolnosti, za ktorých je zmluva uzavretá, pričom skúmanie okolností

uzavretia zmluvy je aj podľa žalobkyne základom pre posúdenie prijateľnosti jednotlivých zmluvných dojednaní vo vzťahu medzi dodávateľom a spotrebiteľom.

Dohoda o zmluvnej pokute nachádzajúca sa v bode 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení bola uzavretá v písomnej forme, jej výška bola presne určená uvedením konkrétnej sumy 331,94 eur, ktorú by mal žalovaný uhradiť v prípade porušenia povinností (alebo iba jednej z nich) mu plynúcich z predmetného zmluvného vzťahu, pričom aj tieto povinnosti boli v dohode konkretizované odkazom na body 2.3 a 2.4 Dodatku k Zmluve o pripojení spolu s demonštratívnym vymenovaním niektorých porušení zmluvných povinností.

Hoci takto formulovanú dohodu o zmluvnej pokute by bolo možné z formálneho hľadiska považovať za platnú, spomínané určenie výšky zmluvnej pokuty (aj s konštatovaním, že účastník bude povinný ju zaplatiť v celom rozsahu bez ohľadu na dĺžku doby, ktorá mu ešte ostáva do uplynutia viazanosti) v spojení s jednoznačným formulárovým charakterom zmluvy ako celku si vyžaduje za každých okolností ju podrobiť súdnemu prieskumu práve za účelom zistenia prijateľnosti takéhoto dojednania. Uvedené platí obzvlášť v prípade spotrebiteľského vzťahu, ktorého existencia medzi účastníkmi konania sporná nie je (čo napokon nespochybňuje ani odvolateľka).

Zmluvná pokuta je jedným zo zabezpečovacích prostriedkov a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Dojednanie výšky zmluvnej pokuty, či spôsobu jej určenia je vecou účastníkov. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, nemôže však byť v rozpore práve so zásadou zakotvenou v § 3 O. z., a teda v rozpore s dobrými mravmi (rozsudok Krajského súdu v Prešove z 29. júna 2011 č. k. 2Co/137/2010)

Pozitívnoprávne vymedzenie protimravného konania možno nájsť v § 4 ods. 8 zákona 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, kde je uvedené, že predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, leseň, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Dobré mravy, s ohľadom na ich zapracovanie v civilnom kódexe medzi základnými princípmi (§ 3 O. z.), ako aj v časti týkajúcej sa platnosti právnych úkonov (§ 39 O. z.), predstavujú, popri kogentných zákonných ustanoveniach jeden z limitov, teda ohraničení autonómie právnych subjektov v súkromnom práve, a mali by plniť funkciu „poslednej záruky“ pri realizácii princípu spravodlivosti v práve.

Podstatou väčšiny prípadov rozporu s dobrými mravmi v záväzkových vzťahoch je neprimeranosť konkrétneho dojednania, spočívajúca najmä v hrubom nepomere, či už vzájomných plnení zmluvných strán navzájom, alebo práv a povinností jednej zmluvnej strany. Rozpor s dobrými mravmi predstavuje také konanie, ktoré je zjavne právne neprijateľné, pretože je z hľadiska oprávnených záujmov strán a spoločnosti hrubo nevyvážené. Na zistenie hrubého nepomeru treba vychádzať z objektívnej, t. j. relevantnej trhovej hodnoty vzájomných plnení, nie zo subjektívneho ohodnotenia plnení zmluvnými stranami. Celkový hrubý nepomer vzájomných plnení nemusia spôsobiť iba kvantitatívne faktory, ako je hodnota plnení alebo úroky, ale aj stanovené neprimerané podmienky v prospech veriteľa a v neprospech dlžníka. Už samotná existencia hrubého nepomeru, bez ohľadu na pohnútky účastníkov zmluvného vzťahu, teda objektívne, sama o sebe spôsobuje rozpor s dobrými mravmi.

Na základe uvedeného potom možno súhlasiť so závermi súdu prvého stupňa vyslovenými v odôvodnení napadnutého rozsudku, že v prípade akceptácie zmluvnej pokuty vo výške určenej bodom 2.5 Dodatku k Zmluve o pripojení 1/ by táto pri porušení povinností na začiatku viazanosti niekoľkonásobne prevýšila samotné právo žalobkyne, ktoré je zmluvnou pokutou zabezpečené, 2/ čím by jej priznanie viedlo k celkom neodôvodnenému majetkovému prospachu žalobkyne a 3/ zároveň by to znamenalo

neúmerne prísnu a bezdôvodnú sankciu, ktorá nie je nevyhnutná pre naplnenie zabezpečovacej funkcie zmluvnej pokuty. V tomto smere žalobkyňa nerozlišovala medzi prípadmi, kedy spotrebiteľ poruší zmluvnú povinnosť jeden mesiac pred uplynutím doby viazanosti, alebo keď sa tak stane na začiatku doby viazanosti. V oboch prípadoch je spotrebiteľ viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty a takto formulovaná dohoda o zmluvnej pokute uzavretá medzi účastníkmi konania jednoznačne nie je vyvážená, čo znamená, že ju možno považovať za jednostranne zvýhodňujúcu jednu zmluvnú stranu (v danom prípade žalobkyňu). Tu potom názory prezentované odvolaním ani podľa názoru odvolacieho súdu nemožno akceptovať.

Pre úplnosť je potrebné ešte dodať, že zmluvnú pokutu uplatňovanú z absolútne neplatného zmluvného dojednania nemožno zmoderovať, pretože tomu bráni jej neplatnosť, nakoľko zníženie zmluvnej pokuty podľa všeobecného ustanovenia § 545a O. z. sa môže týkať iba platne uzavretej zmluvnej pokuty.

K námietkam žalobkyne týkajúcim sa postupu súdu prvého stupňa, keď ten pri svojom rozhodovaní nezohľadnil uznanie dlhu zo strany žalovaného, odvolací súd poznamenáva len to, že v zmysle § 2 O. s. p. sú súdy povinné dbať na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov fyzických a právnických osôb a aby sa práva nezneužívali na úkor týchto osôb, z čoho možno usúdiť povinnosť súdu ex offio preskúmať zákonnosť všetkých nárokov účastníkov konania, a to bez ohľadu na ich procesné úkony, a teda aj uznanie dlhu žalovaným.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu jeho vecnej správnosti v napadnutej časti potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, hoci ten bol v konaní úspešný, pretože si návrhom podľa § 151 ods. 2 O. s. p. žiadnu náhradu trov konania nevyčísil a ani mu žiadne trovy zo spisu nevyplývajú.

K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, teda jednomyseľne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.